

Vooruitblik: Duitsland in 2023

[Achtergrond](#) - 19 januari 2023 - Auteurs: Lynn Stroo, Marja Verburg

De oorlog in Oekraïne en de energiecrisis zullen in 2023 grote thema's in Duitsland blijven. In Berlijn worden de verkiezingen van 2021 overgedaan. En vanaf het voorjaar krijgen Duitse jongeren een *Kulturpass* met een tegoed voor boeken, theater- en concertbezoeken. Een overzicht van Duitsland in 2023.

Duitsland leidt in 2023 de Very High Readiness Joint Task Force (VJTF), onderdeel van de snelle interventiemacht van de NAVO. Deze [NAVO-flitsmacht](#) werd na de Russische annexatie van de Krim opgericht. Zo'n 8000 Duitse soldaten en 3500 militairen uit andere NAVO-landen staan dag en nacht klaar om binnen 72 uur in een crisisgebied te kunnen worden ingezet. Zorgelijk is volgens [Duitse media](#) daarbij wel de slechte staat van het materieel van de Bundeswehr.

Het is aan de nieuw aangetreden minister van Defensie [Boris Pistorius](#) (SPD) om het leger zo snel mogelijk te moderniseren. De bondsregering heeft vorig jaar na het begin van de oorlog in Oekraïne 100 miljard vrijgemaakt voor investeringen in defensie. Kanselier Scholz zegde half januari op het World Economic Forum in Davos Oekraïne [Duitse steun toe](#) "voor onbeperkte tijd". Wapenleveranties bezorgen de bondsregering daarbij hoofdbrekens. Duitsland heeft zich tot nu toe beperkt tot levering van wapensystemen die voor verdediging zijn bedoeld, uit vrees voor escalatie van de oorlog. Maar andere landen die Oekraïne steunen voeren de druk op Scholz' kabinet op om meer te doen.

Bruinkool

Als gevolg van de oorlog in Oekraïne blijft de energievoorziening in Duitsland een probleem. Vorig jaar stopte de levering van aardgas uit Rusland. De gasvoorraden voor de winter van 2022/2023 werden nog volledig aangevuld, maar Duitsland moet dit jaar vol inzetten op alternatieven voor volgende winter(s). In december opende de eerste drijvende terminal voor vloeibaar gas (LNG) in Wilhelmshaven (Nedersaksen). Als alles volgens plan verloopt, openen dit jaar [nog 4 andere LNG-terminals](#) in Duitsland.

Duitsland is bij zijn besluit gebleven te stoppen met kernenergie. De laatste drie kerncentrales Neckarwestheim 2, Isar 2 en Emsland blijven tot 15 april aan het net. Daarna sluiten ze definitief. Om toch in de energiebehoefte te kunnen voorzien, wordt in 2023 meer bruinkool gewonnen dan was gepland. Het jaar

begon met de ruiming van het dorpje [Lützerath](#) (Noordrijn-Westfalen), dat ondanks hevige protesten moest wijken voor deze fossiele brandstof. Dit besluit is een splijtzwam voor de Groenen, die de Duitse kolenmijnen en -centrales het liefst zo snel mogelijk willen sluiten. Juist Groenen-minister Robert Habeck moet nu de tijdelijke extra winning van bruinkool verdedigen. Tegelijkertijd wil hij een slag maken bij de inzet van duurzame energie. Dat is ook nodig als Duitsland zijn klimaatdoelen wil halen.

Om consumenten tegemoet te komen in de stijgende energiekosten geldt vanaf maart een prijsplafond voor gas en stroom, de *Gaspreisbremse*. Ook voor elektriciteit komt vanaf maart een prijsplafond. Eind vorig jaar stelde de Duitse regering [200 miljard euro beschikbaar](#) voor steunmaatregelen en lastenverlichting in 2023 en daarna.

Deelstaatverkiezingen

Berlijnse kiezers moeten op 12 februari [opnieuw naar de stembus](#). Omdat er bij de deelstaatverkiezingen van september 2021 in de Duitse hoofdstad zoveel mis was gegaan, heeft de rechter die ongeldig verklaard.

De kans is groot dat de huidige Berlijnse deelstaatregering van SPD, Groenen en Die Linke haar meerderheid behoudt. Een deel van de Berlijnse kiezers - in 431 van de 2256 Berlijnse kiesdistricten -

moet ook opnieuw stemmen voor de Bondsdagverkiezingen. Een aantal partijen in het Duitse parlement kan daardoor zetels verliezen, maar het zal niets veranderen aan de meerderheid van de regeringspartijen SPD, Groenen en FDP. Voor de kleinste partij Die Linke, die in 2021 maar net in het parlement werd gekozen, dreigt [naar verwachting](#) geen gevaar om uit de Bondsdag te vliegen.

In Bremen vinden op 14 mei deelstaatverkiezingen plaats. Op 8 oktober gaan de inwoners van Beieren, een van Duitslands grootste deelstaten, en Hessen naar de stembus.

Hoewel de volgende verkiezingen voor de Bondsdag, het Duitse landelijke parlement, pas voor 2025 gepland staan, moeten er dit jaar nieuwe regels worden afgesproken over het Duitse kiessysteem. De Bondsdag heeft nu [736 zetels](#). Door de [manier waarop de zetels worden verdeeld](#), is de Bondsdag de afgelopen jaren steeds verder uitgedijd. Om het parlement effectief te kunnen laten functioneren, willen de partijen het parlement kleiner maken.

Nederland-Duitsland

Naar verwachting vinden dit voorjaar nieuwe Nederlands-Duitse regeringsconsultaties plaats. Dit bilaterale overleg tussen Nederlandse en Duitse kabinetsleden voeren beide landen sinds 2013. Destijds spraken ze elkaar [in Kleef](#). In [2016](#) kwamen de Duitse ministers naar Eindhoven en in [2019](#) en [2022](#) reisde het Nederlandse kabinet naar Berlijn. Klimaatbeleid was de afgelopen jaren een van de belangrijkste thema's bij de regeringsconsultaties.

Cultuur en sport

Goed nieuws voor alle jongeren in Duitsland die in 2023 18 jaar worden. Zij krijgen in het tweede kwartaal de *Kulturpass*, een [tegoed van 200 euro](#) waarmee zij onder meer boeken, lp's, bioscoop-, museum- en concerttickets kunnen kopen. De *Kulturpass* wordt gefinancierd door de overheid en is onder meer bedoeld om de door corona zwaar getroffen cultuursector te ondersteunen.

Na het succesvolle 9-euro-ticket in de zomer van 2022, waarmee reizigers voor 9 euro onbeperkt gebruik konden maken van het regionale vervoer, komt er dit jaar na veel gesteggel weer een gereduceerd ov-abonnement. Het zogenoemde '[Deutschlandticket](#)' gaat 49 euro per maand kosten en is waarschijnlijk vanaf april te koop.

Op sportief gebied wordt onder meer uitgekeken naar het [WK voetbal voor vrouwen in Australië en Nieuw-Zeeland](#). Dat vindt plaats van 20 juli tot 20 augustus. Het Duitse elftal won de wereldkampioenschappen van 2003 en 2007.

Herdenkingen

Op 27 januari, op Holocaust Memorial Day, stelt de Bondsdag "bij de herdenking van de slachtoffers van het nationaal-socialisme de mensen centraal die op grond van hun seksuele en genderidentiteit vervolgd, gevangen en vermoord werden", aldus [Bondsdag-voorzitter Bärbel Bas](#) (SPD). Het is voor het eerst dat het [Duitse parlement](#) zo prominent stilstaat bij LGBTQI-slachtoffers.

2023 markeert een aantal historische data. 1923, precies 100 jaar geleden, ging de boeken in als [crisisjaar](#). In januari bezette Frankrijk het Ruhrgebied, destijds het belangrijkste Duitse industriegebied. Duitsland kon niet meer aan zijn herstelbetalingen voldoen, die na de Eerste Wereldoorlog door de geallieerden waren opgelegd. De Duitsers kregen te maken met een hyperinflatie en levensmiddelen werden onbetaalbaar. Op 9 november pleegde de jonge Adolf Hitler een staatsgreep in

München, maar deze *Bierkellerputsch* mislukte. In het [Ruhr Museum in Essen](#) (bij het Zollverein) is t/m 27 augustus een tentoonstelling over de Ruhrbezetting te zien.

Op 17 juni 1953, 70 jaar geleden, kwam het tot een [grote volksopstand in de DDR](#). De onvrede over onder meer de economisch situatie in de DDR was zo groot dat er stakingen uitbraken. Eerst in Berlijn, maar al snel werd er in meer dan driehonderd steden gedemonstreerd. De Oost-Duitse communistische partij SED wist zich geen raad en Russische tanks maakten uiteindelijk een bloedig einde aan de opstand.

Op 22 juni wordt de 125ste geboortedag van de Duitse schrijver Erich Maria Remarque herdacht, die het beroemde boek 'Im Westen nichts Neues' (1929) schreef. Het boek werd in 1930 in Amerika verfilmd. Vorig jaar verscheen een gelijknamige [Duitse remake op Netflix](#).

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/53467/vooruitblik-duitsland-in-2023>